

det sig, at Højre selv er slet ikke færdigt med sine Overvejelser, slet ikke staar samlet om en bestemt Ordning. Vi ser stadig en Ordning vedtaget i Folketinget, men naar Turen kommer til Landstingets Højre at skulle sige sin Mening, saa ignorerer man ganske Forslagene dernede fra om Valg i Enmandskredse og Suppleringskandidater og opstiller noget andet: forrige Aar Valg i Toamtskredse, i Aar Valg i Treamtskredse. Da Grundlovspartierne i Marts fremlagde deres Ændringsforslag i Fællesudvalgets Underudvalg, i alt væsentligt det, som nu foreligger for os, var Spørgsmaalet om Valgmaaden til Folketinget holdt aabent; den paagældende Paragraf var kun udfyldt med Tankestreger, og det blev meddelt af Udvalgets Formand, at man her var villig til at optage en Forhandling, eventuelt gøre Indrømmelser, naar Højre eller Dele af Højre kunde acceptere den almindelige Valgret som Grundlag for Landstingets Sammensætning. Der kom intet Forslag fra Højre, der kom ingen Antydning om Villighed til en saadan Forhandling. Efter en rigtig Ventetid udfyldte Grundlovspartierne saa selv Paragraffen og udfyldte den saaledes, at Forholdstal nu er muliggjort, til enhver Tid kan gennemføres og ordnes ved Valgloven.

I Virkeligheden har Forholdstalsvalget saaledes gjort et mægtigt Skridt fremad i denne Samling. Vi begyndte Samlingen med at se et Grundlovsforslag ført op til os fra Folketinget, hvor det var vedtaget med 101 Stemmer, et Grundlovsforslag, hvis § 32 fastslaar: „Enhver Valgkreds vælger en blandt dem, der har stillet sig til Valg“. Saaledes forelaa det for os. Al Tanke om Indførelse af Forholdstalsvalg var hermed holdt ude, den kunde kun gennemføres hinsides en ny Grundlovsforandring. Som Grundloven nu i Formiddag atter er vedtaget i Folketinget og her foreligger i Flertallets Indstilling, lyder § 32 paa, at i Valgloven skal bestemmes, „hvorvidt Forholdstalsvalgmaaden skal bringes i Anvendelse i eller uden Forbindelse med Flertalsvalg i Kredse“. Den nye Grundlov, den, som kommer, lader nu Spørgsmaalet være aabent, stiller det frit under en hvilken som helst Form i eller uden Forbindelse med Valg i Enmandskredse. Da Forholdstalsvalget under den hele Grundlovsforhandling fra 1905 indtil nu har været det alt dominerende for Højre, saa burde Højre dog ingenlunde lukke Øjnene for det store, det afgørende Fremskridt, der her er sket fra

det Grundlovsforslag, der har foreligget for os i denne Samling, og til den Ændring heri, som nu foreligger som Flertallets Forslag for dette Punkts Vedkommende, det, som Højre har gjort til sit Hovedstandpunkt. I Forhandlingerne om Grundloven har der derfor langt snarere været Grund for Højre til at sige: Lad os drage til Kapitulum og takke Guderne for, hvad her er naaet. De af os, som er Venner af Forholdstalsvalgmaaden, ser med Glæde denne Forandring i Grundlovsforslaget, men vi mener ganske vist, at Højres Standpunkt for Tiden: Folketingsvalg i store Kredse paa 3 Amter, vilde kun være egnet til at kyse Vælgerne bort fra Tanken.

Jeg skal med disse faa Bemærkninger om vor Stilling til Folketingets og Landstingets Sammensætning samt til Spørgsmaalet om Forholdstalsvalg have den Ære at anbefale den foreliggende Indstilling fra Fællesudvalgets Flertal.

Konseilspræsidenten (Zahle): De konservative Medlemmer har fundet det rigtig — Kendsgerningerne viser det i øvrigt — i Dag at udeblive, og vi ved alle, at de er udeblevet for derved at standse Grundlovssagen. Dette sker ved et aabenbart Misbrug af Grundlovens § 61, der foreskriver, at intet af Tingene kan tage nogen Beslutning, medmindre over Halvdelen af dets Medlemmer er til Stede og deltager i Afstemningen. Det siger sig selv, at denne Grundlovsbestemmelse, der maa opfattes som et Værn mod Tilfældigheder eller Overrumplinger, ingen Sinde er tænkt anvendelig til en planlagt Hindring for Vedtagelsen af gyldige Beslutninger af den lovgivende Forsamling, men det er det, man her bruger den til. Der blev i den Skrivelse, som den højtærede Formand læste op, opgivet som Grund, at Valglovsforslaget og Grundlovsforslaget var knyttede sammen af de 3 Grundlovspartier, og at man maatte bære sig saaledes ad, som man nu har gjort, for ogsaa at kunne faa Valglovsforslaget ud til Vælgerne. Dette er aabenbart urigtigt. Ved den Demonstration, som de konservative Partier foretog her i Tinget i forrige Uge, har de standset Valglovsforslagets Behandling, og de kunde have sparet dem deres Demonstration i Dag og dog have naaet, at Valglovsforslaget var kommet ud til Vælgerne. Da Valglovsforslaget var for, var de konservative Medlemmer til Stede her i Salen, de rejste sig den Gang